

Asutajate ootused Sihtasutusele Pärnu Muuseum

❖ Sissejuhatus

Riigi kui asutaja ootused Sihtasutusele Pärnu Muuseum (edaspidi *sihtasutus* või *muuseum*) tulenevad strateegiast „Eesti 2035“, „Kultuuri arengukavast 2021–2030“, „Sidusa Eesti arengukavast 2021-2030“, Rahvusvahelise Muuseumide Nõukogu ICOM eetikakoodeksist ning muuseumiseadusest. Ootused on kooskõlas sihtasutuse põhikirjaga.

Pärnu linna kui asutaja ootused tulenevad arengukavast „Pärnu linna arengukava aastani 2035“, Pärnu kultuuristrateegiast ja spordistrateegiast „Loov ja liikuv Pärnu 2030“ ning Pärnumaa Omavalitsuste Liidu arengukavast „Pärnumaa 2035+“.

Eesti Vabariik, asutajaõiguste teostajana Kultuuriministeerium, ning Pärnu linn, asutajaõiguste teostajana Pärnu Linnavalitsus, seavad sihtasutusele viis peamist eesmärki:

- ❖ tagada muuseumikogu pikaajaline säilimine, arendamine, uurimine ja vahendamine avalikkusele;
- ❖ olla Pärnumaa kultuuriloo visiitkaart ja teejuht ning kogukonna väärtuskasvatuse allikas;
- ❖ tugevdada Pärnu linna ja piirkonna konkurentsivõimet, toetades ja edendades Eesti identiteeti;
- ❖ järgida sotsiaalse vastutuse põhimõtteid ja head juhtimistava;
- ❖ tagada muuseumi jätkusuutlik majandustegevus.

Eesmärgid ja põhimõtted on allpool teemade lõikes lahti kirjutatud. Asutajate ootuste täitmise eest vastutavad sihtasutuse nõukogu ja juhatus. Täitmise seire toimub igal aastal perioodil veebruar–märts, st enne majandusaasta aruande kinnitamist sihtasutuse nõukogus. Vajaduse korral räägitakse uuendamine läbi sihtasutuse nõukogu esimehe, juhatuse esimehe ja asutajate esindajatega, hiljemalt pärast korralisi kohaliku omavalitsuse üksuste volikogude valimistulemuste selgumist.

❖ Riigi ja kohaliku omavalitsuse osalemise põhjused sihtasutuse asutamisel

Riik ja Pärnu linn asutasid üheskoos 21.07.2015 Sihtasutuse Pärnu Muuseum, et tagada sihtasutuse avaliku funktsiooni täitmine, milleks on vara valitsemise ja kasutamise kaudu koguda, säilitada ja vahendada Pärnumaa kultuuripärandit ning tugevdada Pärnumaa kultuuri-, haridus- ja turismialast konkurentsivõimet. Pärnu Muuseumi missioon on olla Eesti vanima asustuse ja kuurorti loo hoidja ning jagaja omariikluse sünnilinnas.

❖ Strateegilised valdkondlikud eesmärgid

Sihtasutuse eesmärkide täitmist jälgitakse järgmiste võtmeindikaatorite¹ alusel:

- 1) külastajate rahulolu;
- 2) töötajate rahulolu.

Täpsemad valdkonnapõhised ootused on sihtasutusele järgmised:

1. Tutvustada näituste ja üritustega Pärnumaa ajalugu ja teha koostööd teiste organisatsioonidega. Nõustada Pärnumaa väikemuuseume ja teisi asutusi.

Tulemusindikaatorid:

- 1.1. Pärnumaa ajaloo uurimise ja tutvustamisega seotud näituste, haridusprogrammide ja ürituste osakaal muuseumi vastavate tegevuste koguarvust
- 1.2. Koostööprojektide arv Pärnumaa asutuste ja organisatsioonidega (sh väikemuuseumid)

¹ Vt kõigi indikaatorite metoodikat ning baas- ja sihttasemeid lisas 1.

2. Hoida kogumispõhimõtted ajakohased ja täiendada muuseumikogu järjepidevalt kogumispõhimõtete alusel.

Tulemusindikaatorid:

- 2.1. Uute museaalide vastavus kehtivatele kogumispõhimõtetele
- 2.2. Muuseumikogu täiendamise otsuste põhjendatus

3. Säilitada muuseumikogu turvalistes ja stabiilsetes tingimustes.

Tulemusindikaatorid:

- 3.1. Nõuetekohast säilitamist tagava hoidlapinna osakaal hoidlate kogupinnast
- 3.2. Rahuldava füüsilise seisukorraga museaalide osakaal museaalide koguarvust

4. Võimaldada huvilistele ligipääs muuseumikogule ja algatada muuseumikoguga ja/või muuseumi uurimisteemaga seotud uurimisprojekte. Säilitada ja populariseerida muuseumi arheoloogiakogu.

Tulemusindikaatorid:

- 4.1. Foto- ja dokumendikogu kättesaadavus MuIS-is
- 4.2. Uurimisprojektide arv aastas, sh koostööprojektide arv
- 4.3. Muuseumi publikatsioonide arv aastas
- 4.4. Uurimistööde konsultatsioonide arv
- 4.5. Muuseumis töötavate arheoloogide arv

5. Pakkuda muuseumi missioonist, kogudest ja teemadest lähtuvaid haridustegevusi kogu elukaare ulatuses ning unikaalset ja inspireerivat näituseprogrammi ning sündmusi linnaruumis.

Tulemusindikaatorid:

- 5.1. Uus atraktiivne ja kaasaegne püsinäitus
- 5.2. Muuseumi külastajate arv aastas, sh eraldi tasuliste ja tasuta külastajate arv
- 5.3. Haridustegevustes osalejate rahulolu pakutud tegevustega
- 5.4. Aasta jooksul tegevusest osa saanud laste ja noorte arv
- 5.5. Aasta jooksul tegevusest osa saanud täiskasvanute arv

6. Tagada muuseumikogusse kuuluvate autoriõigustest vabade teoste digikujutiste vabakasutus.

Tulemusindikaatorid:

- 6.1. MuIS-is on määratud õiged litsentsid
- 6.2. Muuseumi veebilehel on vabakasutuse kohta asjakohane selgitus

7. Hoida muuseumi peamaja näitused külastajatele avatud vähemalt viiel päeval nädalas, sh nädalavahetustel, ning filiaalid vähemalt neljal päeval nädalas, sh nädalavahetusel; 20. juuni kuni 20. august hoida muuseumi filiaalid avatud kauem kui kell 17. Pärnu Muuseum kui omariikluse häll on alati avatud 24. veebruaril ja 20. augustil. Lisaks pakkuda vähemalt kord nädalas õhtust pikemat lahtiolekuaega (kauem kui kella 18-ni) vähemalt suvehooajal vähemalt ühes filiaalis.

Tulemusindikaator:

- 7.1. Muuseumi lahtiolekuajad filiaalide lõikes

8. Arvestada teenuste pakkumisel kasutajate vajadustega kogu nende elukaare ulatuses: lapsed, eakad, erivajadustega inimesed, lapsevanemad, ajutise tegevuspiiranguga inimesed,

erineva keele- ja kultuuritaustaga inimesed ja kõik teised. Analüüsida teenuseid nn suutlikkussurvest ja kogemuse terviklikkusest lähtudes, st millist võimekust või suutlikkust iga konkreetne teenus kasutajalt igas üksikus kasutusetapis nõuab ning kuidas on võimalik teenust kõigile kasutajasõbralikumaks muuta või alternatiive pakkuda. Suuremaid investeeringuid nõudvate muudatuste puhul koostada tegevuskava.

Tulemusindikaator:

8.1. Enesehindamine teenuste lõikes, tegevuskava koostamine puuduste likvideerimiseks ja selle täitmine

9. Vähendada muuseumi keskkonnajalajälge.

Tulemusindikaatorid:

9.1. Elektri- ja soojusenergia tarbimine aastas

9.2. Vee tarbimine aastas

9.3. Jäätmete liigiti kogumine

9.4. Keskkonnahoidlike hangete osakaal kõigist hangetest aastas

9.5. „Rohelise muuseumi“ ja/või „Rohelise võtme“ märgise saamine/hoidmine

❖ Finantseesmärgid

Kasumi teenimine ei ole sihtasutuste tegevuseesmärk. Vaatamata sellele on vaja jälgida, et sihtasutus tegutseks oma eesmärkide saavutamisel neile eraldatud rahaliste vahenditega võimalikult kulutõhusalt.

Võtmeindikaatorid on järgmised:

- a. majandustegevusest teenitava tulu osakaal kogutulust (v.a investeeringutoetused);
- b. lühiajaliste võlgnevuste kattekordaja.

Strateegiliste valdkondlike eesmärkide saavutamist ja tegevuse jätkusuutlikkust peavad toetama järgmised finantseesmärgid ja põhimõtted:

1. Tõhusus ja jätkusuutlikkus:

- a. majandustegevus peab toimuma ressursisäästlikult;
- b. keskpikas ajahorisondis (4 a) summeerituna ei tohi kulude kasv (ilma amortisatsioonita) ületada tulude kasvu.

2. Investeerimispoliitika:

- a. sihtasutuse põhitegevuse arendusliku iseloomuga investeeringuid tehakse lähtuvalt nõukogu otsusest ning need kaetakse üldjuhul sihtasutuse majandustegevusest laekunud tulust ja avalikest siseriiklikest ja välisvahendite taotlusvoorudest;
- b. kõik plaanitavad investeeringud peavad olema põhjalikult läbi analüüsitud ning kaasnevad riskid tuvastatud ja arvesse võetud;
- c. arendustegevuste investeeringuotsuste ettevalmistamisel ja alternatiivide analüüsil lähtutakse põhimõttest, et arendusprojekt peab olema jätkusuutlik ja tasuv, st mitte suurendama sihtasutuse püsikulusid määral, mida projekti tulud ei kata;
- d. uute hoonete ehitamisele eelistatakse olemasolevate hoonete (eelkõige mälestiste) renoveerimist.

3. Sihtasutuse eelarve kavandamisel lähtuda põhimõttest, et riigi ja kohaliku omavalitsuse toetust kasutatakse esmajärjekorras lisas 1 loetletud baasteenuste osutamiseks ja asutajate ootuste dokumendis nimetatud strateegiliste valdkondlike eesmärkide saavutamiseks. Lisateenused on teenused, mille osutamine ei ole sihtasutuse põhitegevus. St et sihtasutus võib, aga ei pea neid pakkuma. Muuseumiseaduse (§ 20 lg 2) kohaselt ei tohi lisateenused takistada põhiülesannete täitmist, need peavad olema isetasuvad (soovituslikult

kasumlikud) ning nende osutamise otsesteks kuludeks ei või kasutada riigi ega kohaliku omavalitsuse tegevustoetust.

❖ **Juhtimiskvaliteedi eesmärgid**

1. Sihtasutus on töötajaid ja koostööpartnereid väärtustav, paindlik, efektiivselt majandatud kaasaegne organisatsioon, mis rakendab sobivat **juhtimissüsteemi** ja **hindab** regulaarselt selle toimimist. Selleks toimub muuhulgas:
 - 1.1. kord aastas **nõukogu esimehe koostöövestlus** juhatuse liikmega;
 - 1.2. vähemalt kord kahe aasta jooksul **nõukogu liikmete enesehindamine** ning **juhatuse liige annab tagasisidet nõukogu liikmete tööle**².
2. Sihtasutus lähtub andmete töötlemisel ning infosüsteemide pidamisel, kasutamisel ja arendamisel **avaliku sektori infoturbe nõuetest**³ ning **Kultuuriministeeriumi haldusala IKT teenuste korraldamise põhimõtetest**⁴.
Tulemusindikaator: küberhügieeni koolituse (digitesti) läbinud töötajate osakaal aastas kõikidest asutuse töötajatest, kellele test saadeti.
3. Juhatuse liikmele **tulemustasu maksmine on seotud mh asutajate ootuste täitmisega** (on sõlmitud tulemusleping või kokkulepe fikseeritud muul moel).

² Korraldab Kultuuriministeerium.

³ <https://eits.ria.ee/>

⁴ Heaks kiidetud Kultuuriministeeriumi IT nõukogu 31.10.2022 koosolekul.